

כד הקמח על התרי"ג מצות

ערך שבועות – מצוות לא תעשה

תרי"ג מצות הללו הם תרי"ג כללים.

תרי"ג מצות הללו הם תרי"ג כללים. ועשרת הדברות הן הכלל העליון כמו שתאמר שם אדם הוא כלל לראובן שמעון לוי ויהודה גם לעמלקי גם לפלשתי גם לשבעים לשון. ואמנם שם גוף הוא כלל עליון ממנו שהוא כולל הגלגלים והכוכבים והיסודות וכל ברואי מטה היסודות והמתכות האילנות והעשבים הבהמות והחיות העופות והדגים והאדם. וידוע כי הוא משלמות התורה שכל המעמיק במצפוניה יראה בעין שכלו כי הכתובים אור נגה עליהם לפקוח עינים עורות. ויתבונן וישיג שהיא הכוללת כל החכמות וכל עניני העולם, וכמו שאמרו במסכת תענית (פ"ק דף ק) ההוא ינוקא דאשכחיה רבי יוחנן דקא גריס (משלי יט) אולת אדם תסלף דרכו וגו' אמר מי איכא מידי בכתובי דלא רמיזא באורייתא כי האי גוונא והא כתיב (בראשית מב) ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו וגו' על אחת כמה וכמה בעיקרי התורה ובגופי המצות שיש לומר כי בעשרת הדברות נכללו תרי"ג מצות אלו שהזכרנו אחת לאחת. לו תרי"ג מצות אלו עולמיות נצחיות הן ונוהגות לדורות אינן תלויות בזמן מן הזמנים, וזהו שאמר הכתוב בהן (דברים לג) מורשה קהלת יעקב כלשון האמור בא"י (שמות ו) ונתתי אותה לכם מורשה אני ה'. וכתוב בה (דברים יא) כימי השמים על הארץ. ועוד ראייה מה שאמרו רז"ל, רמ"ח מצות עשה כמנין איבריו של אדם כאלו אומר לו כל אבר ואבר שבו עשה בי מצוה פלונית, שס"ה מצות לא תעשה כמנין ימות החמה כאילו אומר לו יום ויום אל תעבור בי עבירה פלונית, וזו ראייה כי זה המספר לא יחסר לעד שאם כן היה המספר חסר הזמן שיושלם בו חיוב המצוה ולא היה המאמר שלם אלא בזמן מוגבל, כן כתב הרמב"ם ז"ל, ועד כאן יש להאמין כי תרי"ג מצות הללו נצחיות. וידוע כי כל המשמך יש לו זכות גדול הוא שאמר דוד עליו השלום (תהלים יט) בשמרם עקב רב. וכתוב (שם לח) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו':